

Czy czytasz Biblię, czy raczej rzutujesz na nią siebie? Jak odróżnić egzegezę od eizegezy, by nie zagubić Boga w naszych interpretacjach. | 1

WPROWADZENIE:

W czasach, gdy każdy ma opinię na każdy temat, a prawda wydaje się rozbita na tysiące głosów, chrześcijanin staje przed pytaniem fundamentalnym:

Czytając Biblię, naprawdę słucham Boga... czy tylko siebie?

Czytanie Pisma Świętego nigdy nie jest czynnością neutralną. Nasze wychowanie, rany, emocje, ideologie — wszystko to filtruje to, co sądzimy, że rozumiemy. I tu pojawiają się dwa kluczowe pojęcia, niezwykle ważne dla każdego wierzącego: **egzegeza** i **eizegeza**.

Ten artykuł nie jest suchą lekcją teologii, lecz **żywym, duchowym przewodnikiem**, mającym pomóc ci czytać Słowo Boże z szacunkiem, inteligencją i otwartym sercem. Bo **złe odczytanie Biblii to nie tylko błąd - to ryzyko zniekształcenia oblicza Chrystusa**.

---

1. Co oznaczają „egzegeza” i „eizegeza”?

Oba słowa pochodzą z greki i oznaczają dwa przeciwstawne sposoby interpretowania tekstu, zwłaszcza Pisma Świętego:

- **Egzegeza (ἐξήγησις)** oznacza dosłownie „wyprowadzenie z wnętrza”. To sztuka **wydobywania prawdziwego sensu tekstu**, z poszanowaniem jego kontekstu historycznego, kulturowego, literackiego i teologicznego. To postawa słuchania w pokorze.
- **Eizegeza (εἰσήγησις)** oznacza „wprowadzenie do środka”. To sytuacja, gdy czytelnik **narzuca tekstowi własne idee, emocje lub interesy**, wypaczając jego sens. To postawa kogoś, kto nie chce się uczyć, lecz tylko utwierdzać w tym, co już myśli.

Mówiąc prościej:

Egzegeta pyta: „Co Bóg chce mi powiedzieć?” - Eizegeta pyta: „Jak sprawić, by Bóg powiedział to, co ja chcę?”

---

2. Spojrzenie historyczne: jak Kościół interpretował Biblię?

Od samego początku Kościół nauczał, że Pismo Święte **należy czytać w żywej Tradycji i wierze Kościoła**. Oto kilka kluczowych etapów:

Czy czytasz Biblię, czy raczej rzutujesz na nią siebie? Jak odróżnić egzegezę od eizegezy, by nie zagubić Boga w naszych interpretacjach. | 2

- **Ojcowie Kościoła** (II-V wiek): Święci jak Augustyn, Hieronim, Orygenes opracowali głębokie, duchowe odczytania Biblii, zawsze zgodne z wiarą. Dla nich Pismo miało wiele sensów (dosłowny, alegoryczny, moralny, anagogiczny), ale nigdy dowolnych.
- **Średniowiecze**: Teologowie tacy jak św. Tomasz z Akwinu pogłębiali zgodność między wiarą a rozumem. **Egzegeza scholastyczna** stała się sztuką teologiczną i drogą do świętości.
- **Sobór Trydencki (XVI w.)**: W odpowiedzi na protestancki subiektywizm interpretacyjny Kościół ogłosił, że Biblia **musi być odczytywana pod przewodnictwem Magisterium**, by uniknąć błędów i podziałów.
- **Sobór Watykański II (XX w.)**: W *Dei Verbum* Kościół wskazuje trzy kluczowe kryteria poprawnej lektury Biblii:
  1. **Jedność całego Pisma Świętego.**
  2. **Żywa Tradycja Kościoła.**
  3. **Analogia wiary.**

---

3. Dlaczego dziś tak ważne jest odróżnienie egzegezy od eizegezy?

Żyjemy w epoce „ja”:

Ja myślę, ja czuję, wydaje mi się, że Bóg mówi mi...

Nieświadomie **zamieniamy Biblię w lustro zamiast w okno**. Jeśli widzimy w niej tylko to, co chcemy zobaczyć, ryzykujemy, że **stworzony przez nas Bóg będzie do nas podobny - zamiast odwrotnie**.

Św. Paweł ostrzega:

„Przyjdzie bowiem czas, kiedy zdrowej nauki nie będą znosić, ale według swoich upodobań będą sobie mnożyć nauczycieli, bo ich uszy świerzbią.” (2 Tm 4,3)

Dziś wielu ludzi używa Biblii, by **usprawiedliwiać ideologie, grzech lub nawet zaprzeczać prawdom objawionym**. To najbardziej niebezpieczna forma eizegezy: **używanie Słowa Bożego przeciwko samemu Bogu**.

Czy czytasz Biblię, czy raczej rzutujesz na nią siebie? Jak odróżnić egzegezę od eizegezy, by nie zagubić Boga w naszych interpretacjach. | 3

4. Jak uprawiać dobrą egzegezę: praktyczny, teologiczny i duszpasterski przewodnik

Oto **krok po kroku**, jak czytać Biblię jak prawdziwy uczeń – z pokorą, rozumem i miłością.

Krok 1: Nastawienie serca i modlitwa

Zanim otworzysz Biblię, **módl się**. Proś Ducha Świętego, by oświecił twój umysł i przygotował serce.

„Panie, spraw, bym nie słyszał tylko tego, co chcę – lecz to, co Ty chcesz mi powiedzieć.”

Krok 2: Czytaj tekst w jego kontekście

Nie wrywaj wersów z kontekstu. **Przeczytaj, co jest przed i po**, i zadaj sobie pytania:

- Do kogo skierowany był ten tekst?
- Jaka była sytuacja historyczna?
- Jaki to gatunek literacki (poezja, prawo, prorocstwo, Ewangelia, przypowieść)?
To tzw. **sens dosłowny**, fundament każdej interpretacji.

Krok 3: Używaj wiarygodnych narzędzi

Nie polegaj tylko na swoich odczuciach. Korzystaj z:

- Biblii z komentarzami zatwierdzonymi przez Kościół.
- Komentarzy Ojców Kościoła, świętych i ortodoksyjnych teologów.
- Katechizmu Kościoła Katolickiego.

Krok 4: Czytaj w świetle Tradycji Kościoła

Zadaj sobie pytanie: jak ten fragment był interpretowany przez wieki?
Uważaj na „nowinki”, które przeczą temu, czego Kościół zawsze nauczał.

Czy czytasz Biblię, czy raczej rzutujesz na nią siebie? Jak odróżnić egegezę od eizegezy, by nie zagubić Boga w naszych interpretacjach. | 4

Krok 5: Zastosuj tekst do życia (bez wymuszania sensu)

Po zrozumieniu sensu tekstu, **żyj nim**. Zapytaj:

- Co ten fragment mówi mi o Bogu?
- Co mówi o mnie?
- Co muszę zmienić, za co podziękować lub przeprosić?

Nie próbuj dostosować Biblii do swojego życia. Dostosuj swoje życie do Biblii.

---

5. A co jeśli już uprawiałem eizegezę – nieświadomie?

Nie trać nadziei. To częsta pokusa. Ale dobra wiadomość brzmi: **możesz zmienić kierunek**. Pokorne uznanie: „Pomyliłem się”, to już krok w stronę egegezy.

Przeczytaj tekst jeszcze raz. Zadaj sobie pytania:

- Czy wymuszam sens, by pasował do moich przekonań?
- Czy ignoruję fragmenty, które mnie niepokoją?
- Czy czytam, by słuchać Boga, czy tylko by się utwierdzić?

Jeśli odpowiadasz szczerze – jesteś na dobrej drodze.

---

6. Kluczowe zasady unikania współczesnej eizegezy

- **Nie używaj Biblii jako broni ideologicznej.**
  - **Nie pomijaj trudnych fragmentów.**
  - **Nie wrywaj wersetów, by się usprawiedliwić.**
  - **Nie zastępuj Kościoła wyszukiwarką internetową.**
  - **Nie stawiaj swojej osobistej interpretacji ponad tekstem.**
-

Czy czytasz Biblię, czy raczej rzutujesz na nią siebie? Jak odróżnić egzegezę od eizegezy, by nie zagubić Boga w naszych interpretacjach. | 5

7. Przykład praktyczny: „Nie sądźcie!” (Mt 7,1)

Ile razy ten fragment służył do **usprawiedliwienia relatywizmu moralnego**?

Ale czytając cały fragment, widzimy, że Jezus nie zakazuje rozeznawania dobra i zła – **lecz potępia hipokryzję i brak miłosierdzia.**

Egzegeza: „Nie osądzaj pochopnie; rozeznawaj z miłością.”

Eizegeza: „Nikt nie ma prawa mówić mi, że się mylę.”

Jeden źle zinterpretowany werset może wypaczyć całą kulturę. Dlatego poprawna interpretacja jest tak istotna.

---

8. Zastosowanie duszpasterskie: jak przekazywać to w rodzinie, parafii, grupach?

- **Regularne szkoły biblijne** z materiałami wiernymi nauczaniu Kościoła.
- **Lectio divina** w grupach.
- **Warsztaty egzegetyczne**, proste, ale solidne.
- **Bez improwizacji i subiektywizmu w homiliach i katechezach.**
- **Zachęcanie do osobistej lektury Pisma - z dobrymi komentarzami.**

Biblia **musi być czytana, rozważana, studiowana i przeżywana** – nie manipulowana ani używana dla wygody.

ZAKOŃCZENIE: Pozwól Bogu mówić

Dobra egzegeza to **przyjęcie Słowa jako żywego - a nie jako echa własnych myśli.** To pozwolenie Bogu być Bogiem, a sobie – Jego uczniem.

Biblia nie powinna być dostosowywana do świata. To świat musi się dostosować do wiecznego Słowa Bożego.

Na zakończenie fragment z Psalmu 119:

Czy czytasz Biblię, czy raczej rzutujesz na nią siebie? Jak odróżnić egzegezę od eizegezy, by nie zagubić Boga w naszych interpretacjach. | 6

„*Twoje słowo jest lampą dla moich stóp i światłem na mojej ścieżce.*” (Ps 119,105)

Nie gaś tego światła własnym cieniem.

Pozwól, by to Biblia czytała ciebie - zanim ty ją przeczytasz.